

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (veliki senat)

z dne 29. marca 2022*

„Predhodno odločanje – Dopustnost – Člen 267 PDEU – Pojem ‚sodišče‘ – Člen 19(1) PEU – Člen 47 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah – Pravna država – Učinkovito sodno varstvo – Načelo neodvisnosti sodnikov – Z zakonom predhodno ustanovljeno sodišče – Sodišče, katerega člana je na mesto sodnika prvič imenoval politični organ izvršilne veje oblasti v nedemokratični ureditvi – Način delovanja Krajowa Rada Sądownictwa (nacionalni sodni svet, Poljska) – Protiustavnost zakona, na podlagi katerega je bil ta svet sestavljen – Možnost opredelitve tega sodišča kot nepristranskega in neodvisnega v smislu prava Unije“

V zadevi C-132/20,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče, Poljska) z odločbo z dne 18. decembra 2019, ki je na Sodišče prispela 10. marca 2020, v postopku

BN,

DM,

EN

proti

Getin Noble Bank S.A.,

ob udeležbi

Rzecznik Praw Obywatelskich,

SODIŠČE (veliki senat),

v sestavi K. Lenaerts, predsednik, L. Bay Larsen, podpredsednik, A. Arabadjiev, predsednik senata, A. Prechal, K. Jürimäe, predsednici senatov, C. Lycourgos, I. Jarukaitis (poročevalec), predsednika senatov, I. Ziemele, predsednica senata, J. Passer, predsednik senata, M. Ilešič, T. von Danwitz, A. Kumin in N. Wahl, sodniki,

generalni pravobranilec: M. Bobek,

sodni tajnik: M. Aleksejev, vodja oddelka,

* Jezik postopka: poljščina.

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 2. marca 2021,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za Rzecznik Praw Obywatelskich M. Taborowski in P. Filipek,
- za poljsko vlado B. Majczyna, A. Dalkowska in S. Żyrek, agenti,
- za Evropsko komisijo K. Herrmann, N. Ruiz García in P. J. O. Van Nuffel, agenti,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 8. julija 2021

izreka naslednjo

Sodbo

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 2, člena 4(3), člena 6(1) in (3), člena 19(1), drugi pododstavek, PEU, člena 38 in člena 47, prvi in drugi odstavek, Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljevanju: Listina), člena 267, tretji odstavek, PDEU ter člena 7(1) in (2) Direktive Sveta 93/13/EGS z dne 5. aprila 1993 o nepoštenih pogojih v potrošniških pogodbah (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 15, zvezek 2, str. 288, in popravek v UL 2019, L 214, str. 25).
- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med BN, DM in EN ter bančno institucijo Getin Noble Bank S.A. v zvezi z domnevno nepoštenostjo pogojev v kreditni pogodbi, ki so jo BN, DM in EN sklenili pri tej instituciji.

Pravni okvir

Pravo Unije

- 3 Člen 7(1) in (2) Direktive 93/13 določa:

„1. Države članice zagotovijo, da v interesu potrošnikov in konkurentov obstajajo ustrezna in učinkovita sredstva za preprečevanje nadaljnje uporabe nepoštenih pogojev v pogodbah, ki jih s potrošniki sklenejo prodajalci ali ponudniki.

2. Sredstva, navedena v odstavku 1, vključujejo predpise, na podlagi katerih lahko osebe ali organizacije, ki imajo po nacionalnem pravu pravni interes pri zaščiti potrošnikov, ukrepajo v skladu z zadevnim nacionalnim pravom na sodiščih ali pri pristojnih upravnih organih, da odločijo, ali so pogodbeni pogoji, sestavljeni za splošno rabo, nepošteni, tako da lahko uporabijo ustrezna in učinkovita sredstva za preprečevanje nadaljnje uporabe takih pogojev.“

Poljsko pravo

Ustava

4 Člen 179 ustave določa:

„Sodnike na predlog Krajowa Rada Sądownictwa (nacionalni sodni svet, Poljska) (v nadaljevanju: KRS) za nedoločen čas imenuje predsednik republike.“

5 V skladu s členom 180(1) poljske ustave so sodniki neodstavljeni.

6 Člen 186(1) ustave določa:

„[KRS] je varuh neodvisnosti sodišč in sodnikov.“

7 Člen 187 ustave določa:

„1. [KRS] sestavljajo:

(1) prvi predsednik [Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče, Poljska)], minister za pravosodje, predsednik [Naczelny Sąd Administracyjny (vrhovno upravno sodišče, Poljska)] in oseba, ki jo imenuje predsednik republike,

(2) petnajst članov, izvoljenih izmed sodnikov [Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče)], splošnih sodišč, upravnih sodišč in vojaških sodišč,

(3) štirje člani, ki jih izvoli [Sejm (spodnji dom parlamenta, Poljska)] izmed poslancev spodnjega doma, in dva člana, ki ju izvoli senat izmed senatorjev.

[...]

3. Mandat izvoljenih članov [KRS] traja štiri leta.

4. Ureditev, področje delovanja in način dela [KRS] ter način izvolitve njegovih članov so opredeljeni z zakonom.“

8 Člen 190(1) ustave določa:

„Odločbe [Trybunał Konstytucyjny (ustavno sodišče, Poljska)] so zavezujoče *erga omnes* in dokončne.“

Uredba-zakon z dne 6. februarja 1928 o organizaciji splošnih sodišč

- 9 Rozporządzenie z mocą ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych (uredba-zakon o organizaciji splošnih sodišč) z dne 6. februarja 1928 v različici, ki je veljala do 1. septembra 1985 in ki je upoštevana za spor o glavni stvari (Dz. U. iz leta 1964, št. 6, pozicija 40, v nadaljevanju: uredba-zakon z dne 6. februarja 1928 o organizaciji splošnih sodišč), je v členu 2 določala:

„V Ljudski republiki Poljski je naloga izvajanja pravosodja varovanje:

(a) ljudskega demokratičnega sistema in njegovega razvoja v smeri socializma;

[...]“

- 10 V skladu s členom 53 te uredbe-zakona je sodnike splošnih sodišč imenoval Rada Państwa (državni svet) Ljudske republike Poljske na predlog ministra za pravosodje.

- 11 V skladu s členom 57 navedene uredbe-zakona je sodnik, ki ga je imenoval državni svet Ljudske republike Poljske, ob nastopu funkcije na predpisan način zaprisegel pred predsednikom pristojnega sodišča, ob zamenjavi delovnega mesta pa ni več prisegal.

- 12 Besedilo prisege je bilo določeno v dekret o rocie ślubowania ministrów, funkcjonariuszów państwowych, sędziów i prokuratorów oraz funkcjonariuszów służby bezpieczeństwa publicznego (dekret o prisegi ministrov, državnih uradnikov, sodnikov in tožilcev ter uradnikov služb javne varnosti) z dne 6. oktobra 1948 (Dz. U. iz leta 1948, št. 49, pozicija 370). V skladu s členom 1(C) tega dekreta je sodnik prisegel tako:

„Slovesno prisegam, da bom [...] na položaju sodnika, ki mi je bil zaupan, na svojem področju delovanja in z vsemi svojimi močmi prispeval k utrjevanju svobode, suverenosti in moči poljske demokratične države, ki ji bom vedno zvest; da bom varoval in krepil red, ki temelji na družbenih, gospodarskih in političnih ustavnih načelih Ljudske Poljske; da bom odločno varoval pravne določbe in vse državljane obravnaval enako; da bom krepil spoštovanje prava in lojalnost demokratični poljski državi; da bom predano in skrbno opravljal obveznosti svoje funkcije o nepristranskem sojenju po svoji vesti in v skladu z zakonskimi določbami ob spoštovanju poklicne tajnosti ter da bom v okviru postopka sledil načelom dostojanstva, poštenosti in socialne pravičnosti.“

- 13 V skladu s členom 59(1) uredbe-zakona z dne 6. februarja 1928 o organizaciji splošnih sodišč je državni svet Ljudske republike Poljske na predlog ministra za pravosodje sodnika razrešil, če ta ni zagotovil pravilnega izpolnjevanja obveznosti, ki jih ima sodnik.

Zakon z dne 20. junija 1985 o organizaciji splošnih sodišč

- 14 Ustawa – Prawo o ustroju sądów powszechnych (zakon o organizaciji splošnih sodišč) z dne 20. junija 1985 (Dz. U. št. 31, pozicija 137) v različici, ki je veljala do 29. decembra 1989, je v členu 6(2) določal:

„Sodnike imenuje in razreši državni svet [Ljudske republike Poljske] na predlog ministra za pravosodje.“

15 Člen 59 tega zakona določa:

„1. Ob nastopu funkcije sodnik pred ministrom za pravosodje priseže:

„Slovesno prisegam, da bom na položaju sodnika, ki mi je bil zaupan, na svojem področju delovanja in z vsemi svojimi močmi prispeval k utrjevanju svobode, suverenosti in razvoja Ljudje republike Poljske, ki ji bom vedno zvest, na vseh področjih; da bom varoval njen politični, socialni in gospodarski red, uresničevanje delavcev, skupno lastnino ter pravice državljanov in njihove z zakonom zaščitene interese; da bom stremel k ljudski pravni državi in krepil pravno zavest državljanov; da bom predano in skrbno opravljal obveznosti svoje funkcije o nepristranskem sojenju po svoji vesti in v skladu z zakonskimi določbami ob spoštovanju državne in poklicne tajnosti ter da bom v okviru postopka sledil načelom dostojanstva, poštenosti in socialne pravičnosti.

[...]

3. Sodnik, ki zamenja položaj, ne priseže ponovno; to ne velja za imenovanje na položaj sodnika vrhovnega sodišča [Ljudske republike Poljske].“

16 V členu 61 navedenega zakona je bilo pojasnjeno:

„1. Državni svet [Ljudske republike Poljske] na predlog ministra za pravosodje sodnika razreši s položaja, če ta ne zagotovi pravilnega izpolnjevanja obveznosti, ki jih ima sodnik. Pred vložitvijo predloga minister za pravosodje zasliši sodnika, ki poda pojasnila, razen če to ni mogoče. [...]

[...]

3. Sodnik izgubi pravico do sojenja ob vročitvi sklepa o razrešitvi.“

Zakon z dne 12. maja 2011 o KRS

17 Člen 11, od (1) do (5), ustawa o Krajowej Radzie Sądownictwa (zakon o nacionalnem sodnem svetu) z dne 12. maja 2011 (Dz. U. št. 126 iz leta 2011, pozicija 714, v nadaljevanju: zakon z dne 12. maja 2011 o KRS) je določal:

„1. Generalna skupščina sodnikov vrhovnega sodišča izmed sodnikov tega sodišča izbere dva člana sveta.

2. Generalna skupščina sodnikov vrhovnega upravnega sodišča skupaj s predstavniki generalnih skupščin upravnih sodišč vojvodstva izmed sodnikov upravnih sodišč izbere dva člana sveta.

3. Skupščina predstavnikov skupščin sodnikov višjih sodišč med seboj izbere dva člana sveta.

4. Skupščina predstavnikov generalnih skupščin sodnikov nacionalnih sodišč med seboj izbere osem članov sveta.

5. Skupščina sodnikov vojaških sodišč med seboj izbere enega člana sveta.“

18 Člen 12 tega zakona je določal:

„1. Generalne skupščine sodnikov vojvodskih upravnih sodišč med svojimi člani izberejo dva predstavnika.

2. Izbira predstavnikov generalnih skupščin sodnikov upravnih sodišč se opravi najkasneje v mesecu pred iztekom mandata članov sveta, in sicer med sodniki upravnih sodišč. Izbrani predstavniki so imenovani za obdobje štirih let.“

19 Člen 13 navedenega zakona je določal:

„1. Skupščine sodnikov višjih sodišč med svojimi člani izberejo predstavnike skupščin sodnikov višjih sodišč, in sicer v številu ene petine sodnikov posameznega višjega sodišča.

2. Generalne skupščine sodnikov regionalnih sodišč med svojimi člani izberejo predstavnike generalnih skupščin sodnikov regionalnih sodišč, in sicer v številu ene petdesetine sodnikov regionalnih sodišč.

3. Izbira predstavnikov iz odstavkov 1 in 2 se opravi najkasneje v mesecu pred iztekom mandata članov sveta, izbranih med sodniki splošnih sodišč. Izbrani predstavniki so imenovani za obdobje štirih let.

[...]“

Zakon o KRS

20 Zakon z dne 12. maja 2011 o KRS je bil spremenjen med drugim z ustawa o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (zakon o spremembah zakona o nacionalnem sodnem svetu in nekaterih drugih zakonov) z dne 8. decembra 2017 (Dz. U. iz leta 2018, pozicija 3) in z ustawa o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sąd ó w powszechnych oraz niektórych innych ustaw (zakon o spremembi zakona o organizaciji splošnih sodišč in nekaterih drugih zakonov) z dne 20. julija 2018 (Dz. U. iz leta 2018, pozicija 1443) (v nadaljevanju: zakon o KRS).

21 Člen 9a zakona o KRS določa:

„1. Spodnji dom parlamenta izmed sodnikov [Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče)] ter splošnih, upravnih in vojaških sodišč izvoli petnajst članov [KRS] za skupni štiriletni mandat.

[...]“

22 Člen 37(1) tega zakona določa:

„Če se je za mesto sodnika prijavilo več kandidatov, [KRS] preuči in oceni vse vložene prijave hkrati. V tem položaju [KRS] sprejme sklep, ki vsebuje odločitve o predložitvi predloga za imenovanje na mesto sodnika glede vseh kandidatov.“

23 Člen 44 navedenega zakona določa:

„1. Udeleženec v postopku lahko vloži tožbo pri [Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče)] z utemeljitvijo, da je sklep [KRS] nezakonit, razen če ni v ločenih določbah določeno drugače. [...]

1a. V posameznih zadevah, ki se nanašajo na imenovanje na funkcijo sodnika [Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče)], se lahko tožba vloži pri [Naczelny Sąd Administracyjny (vrhovno upravno sodišče)]. V teh primerih ni mogoče vložiti tožbe pri [Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče)]. Tožba pri [Naczelny Sąd Administracyjny (vrhovno upravno sodišče)] ne more temeljiti na tožbenem razlogu, da se je pri odločanju o predložitvi predloga za imenovanje na mesto sodnika [Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče)] upoštevala nepravilna ocena glede tega, ali kandidati izpolnjujejo merila.

1b. Če v posameznih zadevah glede imenovanja na funkcijo sodnika [Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče)] sklepa iz člena 37(1) ne izpodbijajo vsi udeleženci v postopku, postane ta sklep pravnomočen, in sicer v delu, ki vsebuje odločitev o vložitvi predloga za imenovanje na mesto sodnika [Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče)], in v delu, ki vsebuje odločitev, da se ne vloži predlog za imenovanje na mesto sodnika istega sodišča, v primeru udeležencev v postopku, ki niso vložili tožbe.

2. Tožba se vloži prek predsednika [KRS] v roku dveh tednov po vročitvi sklepa z obrazložitvijo. [...]

[...]

4. V posameznih zadevah, ki se nanašajo na imenovanje na funkcijo sodnika [Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče)], je razveljavitev sklepa KRS o nepredložitvi predloga za imenovanje na funkcijo sodnika [Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče)] s strani [Naczelny Sąd Administracyjny (vrhovno upravno sodišče)] enakovredna sprejetju kandidature udeleženca, ki je vložil pravno sredstvo, za postopek izbire za prosto mesto sodnika na [Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče)], in sicer za mesto, za katero na dan razglasitve sodbe [Naczelny Sąd Administracyjny (vrhovno upravno sodišče)] postopek pred KRS še ni končan, ali – če takega postopka ni – za naslednje prosto mesto sodnika na [Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče)], ki je predmet razpisa.“

Zakon o civilnem zakoniku

24 Člen 385¹(1) ustava – Kodeks cywilny (zakon o uvedbi civilnega zakonika) z dne 23. aprila 1964 (Dz. U. iz leta 1964, št. 16) v različici, ki se uporablja za spor o glavni stvari, določa:

„Pogoji potrošniške pogodbe, ki niso bili posamično dogovorjeni, za potrošnika niso zavezujoči, če se z njimi določajo njegove pravice in obveznosti na način, ki je v nasprotju z dobrimi običaji in s katerim se grobo posega v njegove interese (nedopustna pogodbena določila). To ne velja za pogoje, ki se nanašajo na glavne obveznosti pogodbenih strank, zlasti na ceno ali plačilo, če je njihovo besedilo nedvoumno.“

Zakonik o civilnem postopku

25 Člen 367 ustawa - Kodeks postępowania cywilnego (zakon o uvedbi zakonika o civilnem postopku) z dne 17. novembra 1964 v različici, ki se uporablja za spor o glavni stvari (v nadaljevanju: zakonik o civilnem postopku), določa:

„1. Zoper sodbo sodišča prve stopnje je mogoče vložiti pritožbo pri sodišču druge stopnje.

2. Pritožbe zoper sodbe občinskega sodišča obravnava regionalno sodišče, pritožbe zoper sodbe regionalnega sodišča, izdane na prvi stopnji, pa obravnava [Sąd Apelacyjny (višje sodišče, Poljska)].

3. Sodišče druge stopnje zadevo obravnava v senatu treh sodnikov. Na obravnavi, iz katere je javnost izključena, sodišče odloča v sestavi sodnika posameznika, razen kadar izreče sodbo.“

26 Člen 379 tega zakonika določa:

„Postopek je neveljaven:

[...]

(4) če je sestava sodišča, ki odloča o zadevi, v nasprotju z zakonskimi določbami ali če je pri obravnavi zadeve sodeloval sodnik, ki bi moral biti po samem zakonu izločen [...]"

27 Člen 398³ navedenega zakonika določa:

„1. Stranka lahko vloži kasacijsko pritožbo iz naslednjih razlogov:

[...]

(2) kršitev postopkovnih določb, če je ta nepravilnost lahko resnično vplivala na izid spora.“

28 V skladu s členom 398¹³(1) zakonika o civilnem postopku „Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) obravnava kasacijsko pritožbo v mejah predlogov in razlogov; po uradni dolžnosti pa v mejah predlogov upošteva neveljavnost postopka.“

29 Člen 398¹⁵ tega zakonika določa:

„1. Če [Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče)] kasacijski pritožbi ugodi, izpodbijano sodbo v celoti ali delno razveljavi in zadevo vrne v ponovno odločanje sodišču, ki je sodbo izdalo, oziroma drugemu sodišču istega ranga.

2. Če se zadeva vrne v ponovno odločanje, jo sodišče obravnava v drugačni sestavi.“

30 V členu 401 zakonika o civilnem postopku je pojasnjeno:

„Obnovo postopka zaradi neveljavnosti je mogoče zahtevati:

(1) če je pri odločanju v sestavi senata sodelovala nepooblaščen oseba ali če je odločal sodnik, ki bi moral biti izločen, in če se stranka ni mogla sklicevati na izločitev po samem zakonu, preden je sodba postala pravomočna.

[...]

Spor o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

- 31 BN, DM in EN so s tožbo z dne 28. februarja 2017, vloženo 3. marca 2017 pri Sąd Okręgowy w Świdnicy (regionalno sodišče v Świdnici, Poljska), zahtevali, naj se banki Getin Noble Bank naloži, da jim solidarno plača znesek v višini 175.107,10 poljskih zlotov (PLN) (približno 39.485 EUR), povečan za zakonske zamudne obresti, pri čemer so se sklicevali na nepoštenost mehanizma indeksacije iz pogodbe o hipotekarnem kreditu, vezanem na tujo valuto, in sicer švicarski frank (CHF), ter nepoštenost klavzule o paketnem zavarovanju za primer zavrnitve ustanovitve hipoteke za prve tri mesece tega kredita.
- 32 To sodišče je s sodbo z dne 21. avgusta 2018 banki Getin Noble Bank naložilo, naj tožečim strankam v postopku v glavni stvari plača skupni znesek v višini 16.120,12 PLN (približno 3.634 EUR), povečan za zakonite zamudne obresti, in pogodbeno določila kreditne pogodbe iz postopka v glavni stvari, ki so tej banki omogočala samovoljno določitev menjalnega tečaja švicarskega franka namesto upoštevanja povprečnega tečaja, ki ga določi Narodowy Bank Polski (narodna banka Poljske), razglasilo za nezakonita, ni pa ugotovilo neveljavnosti celotnega mehanizma indeksacije.
- 33 Tožeče stranke v postopku v glavni stvari so zoper to sodbo vložile pritožbo pri Sąd Apelacyjny we Wrocławiu (višje sodišče v Wrocławu, Poljska). To sodišče je s sodbo z dne 28. februarja 2019 navedeno sodbo potrdilo.
- 34 Tožeče stranke v postopku v glavni stvari so zoper to sodbo pri predložitvenem sodišču, Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče), vložile kasacijsko pritožbo, v kateri so v bistvu trdile, da navedena sodba krši člen 385¹ zakona o civilnem zakoniku v različici, ki se uporablja za spor o glavni stvari, ker ne priznava, da zaradi nepoštenosti pogoja indeksacije v pogodbi iz postopka v glavni stvari celotnega mehanizma indeksacije iz te pogodbe med strankami ni mogoče uporabiti.
- 35 Predložitveno sodišče je v sestavi sodnika posameznika iz civilnega senata Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče, Poljska) v okviru presoje dopustnosti te kasacijske pritožbe navedlo, da morajo države članice v skladu s členom 7(1) in (2) Direktive 93/13 zagotoviti možnost vložitve pravnega sredstva v upravnem ali sodnem postopku, da bi se ugotovilo, ali so pogodbeni pogoji nepošteni, in da je v poljskem pravu tako pravno sredstvo predvideno v sodnem postopku. Zato predložitveno sodišče meni, da mora nacionalni organ, ki preverja nepoštenost pogodbenih pogojev, izpolnjevati vse pogoje za to, da bi ga bilo mogoče opredeliti kot „sodišče“ v smislu prava Unije.
- 36 V zvezi s tem predložitveno sodišče ugotavlja, da so bili v sestavi senata Sąd Apelacyjny we Wrocławiu (višje sodišče v Wrocławu), ki je izrekel sodbo z dne 28. februarja 2019, zoper katero je bila pred predložitvenim sodiščem vložena kasacijska pritožba (v nadaljevanju: izpodbijana sodba), trije sodniki, in sicer FO, GP in HK, katerih neodvisnost bi glede na okoliščine, povezane z njihovim imenovanjem na funkcijo sodnika, lahko bila vprašljiva.
- 37 Predložitveno sodišče najprej navaja, da je prvo imenovanje FO na mesto sodnika razvidno iz sklepa državnega sveta Ljudske republike Poljske z dne 9. marca 1978, da je bil ta nato imenovan na mesto sodnika na Sąd Wojewódzki (sodišče vojvodstva, Poljska) s sklepom državnega sveta Ljudske republike Poljske z dne 18. aprila 1984 in nazadnje, da je bil imenovan na mesto sodnika na Sąd Apelacyjny we Wrocławiu (višje sodišče v Wrocławu) s sklepom predsednika Republike

Poljske z dne 23. januarja 1998, ki je bil sprejet na predlog KRS. GP in HK pa naj bi bila na mesto sodnika na Sąd Apelacyjny we Wrocławiu (višje sodišče v Wrocławu) imenovana s sklepoma predsednika Republike Poljske z dne 12. marca 2015 in z dne 16. aprila 2012.

- 38 Predložitveno sodišče navaja, da je bil FO torej na svoje prvo sodniško mesto imenovan v obdobju, ko je bila Ljudska republika Poljska (LRP) komunistična država, in meni, da je bilo njegovo poznejše imenovanje na sodniško mesto na Sąd Apelacyjny we Wrocławiu (višje sodišče v Wrocławu) posledica predhodne odločitve, ki so jo sprejeli nedemokratični in pristranski organi. Poleg tega naj se po koncu komunističnega režima v LRP ne bi preverjalo, ali so sodniki, ki so bili imenovani v okviru tega režima, v času njegovega trajanja spoštovali načelo neodvisnosti sodstva.
- 39 Predložitveno sodišče tudi navaja, da ne le, da leta 1998, ko je bil FO imenovan na Sąd Apelacyjny we Wrocławiu (višje sodišče v Wrocławu), odločb KRS ni bilo treba obrazložiti, ampak zoper njih ni bilo mogoče vložiti niti pravnega sredstva.
- 40 Predložitveno sodišče poleg tega poudarja, da je Trybunał Konstytucyjny (ustavno sodišče) v sodbi z dne 20. junija 2017 ugotovilo, da KRS med letoma 2000 in 2018 ni deloval transparentno in da so bile njegove sestave protiustavne. Po njegovih navedbah pa sta bila GP in HK na mesto sodnika na Sąd Apelacyjny we Wrocławiu (višje sodišče v Wrocławu) imenovana ravno v tem obdobju.
- 41 V tem okviru se predložitveno sodišče sprašuje, ali mora za zagotovitev spoštovanja pravice do učinkovitega sodnega varstva po uradni dolžnosti preveriti, ali senat Sąd Apelacyjny we Wrocławiu (višje sodišče v Wrocławu), ki je izdal izpodbijano sodbo, izpolnjuje zahteve po neodvisnosti in nepristranskosti, kljub poljskim ustavnim določbam, ki zagotavljajo neodstavljalnost sodnikov.
- 42 Po mnenju predložitvenega sodišča je treba dejanske in pravne elemente v zvezi z imenovanjem sodnika preučiti na vsaki stopnji sodnega postopka, da se ugotovi neodvisnost sestave, katere del je. Presoja izpolnjevanja zahtev po neodvisnosti in nepristranskosti naj bi zato bilo treba opraviti *in concreto*, to je ob upoštevanju morebitnega vpliva načinov imenovanja sodnikov na obravnavano zadevo.
- 43 Predložitveno sodišče meni, da če bi se neodvisnost sodišča oziroma ustreznost imenovanja sodnika presojala *in abstracto*, torej brez preverjanja morebitnega vpliva postopka imenovanja zadevnega sodnika na obravnavano zadevo, bi bilo s tem mogoče zaobiti pravila o neodstavljalnosti sodnikov, ki so načeloma določena v ustavnih določbah. V zvezi s tem predložitveno sodišče poudarja, da ob upoštevanju poljske ustave in ustavne sodne prakse imenovanja sodnika načeloma ni mogoče izpodbijati.
- 44 Po mnenju predložitvenega sodišča bi tako le preučitev *in concreto* „individualnih značilnosti“ sodnika, kot je njegovo etično stališče, v okviru presoje njegove neodvisnosti omogočila ohranitev zaupanja pravnih subjektov v sodne institucije.
- 45 Vendar predložitveno sodišče meni, da je ob upoštevanju sodbe z dne 19. novembra 2019 v zadevi A. K. in drugi (Neodvisnost disciplinskega senata vrhovnega sodišča) (C-585/18, C-624/18 in C-625/18, EU:C:2019:982), neodvisnost sodišča oziroma ustreznost imenovanja sodnika mogoče presojati le *in abstracto*.

- 46 Predložitveno sodišče v zvezi s tem navaja, da je Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) v sodbi z dne 5. decembra 2019 upoštevalo navedeno sodbo Sodišča in odločilo, prvič, da KRS ni nepristranski organ, ki bi bil neodvisen od zakonodajne in izvršilne veje oblasti, in drugič, da disciplinski senat Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) ni sodišče v smislu prava Unije ali nacionalnega prava.
- 47 Civilni in kazenski senat ter senat za delovno pravo in pravo socialne varnosti Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) so 23. januarja 2020 brez sodelovanja sodnika, ki sestavlja predložitveno sodišče, sprejeli skupno resolucijo, s katero je bila potrjena sodna praksa, ki izhaja iz sodbe z dne 5. decembra 2019, navedene v prejšnji točki.
- 48 Vendar ta resolucija po mnenju tega sodnika ni združljiva z neko drugo resolucijo, z dne 8. januarja 2020, ki je prav tako zavezujoča in ki jo je izdal senat za izredni nadzor in javne zadeve istega sodišča. Iz te resolucije na eni strani izhaja, da mora Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) pri obravnavi tožbe zoper sklep KRS o kandidatu za sodniško mesto preveriti, ali je KRS neodvisen z vidika sodbe z dne 19. novembra 2019, A. K. in drugi (Neodvisnost disciplinskega senata vrhovnega sodišča) (C-585/18, C-624/18 in C-625/18, EU:C:2019:982), na drugi strani pa, da lahko Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) tak sklep KRS razveljavi le v dveh primerih, in sicer kadar tožeča stranka dokaže, da je pristranskost KRS vplivala na vsebino navedenega sklepa, oziroma – če je bil zadevni sodnik že imenovan in ob upoštevanju ustavne prepovedi presoje veljavnosti akta o imenovanju sodnika – kadar tožeča stranka dokaže, da sodišče, na katerem sodi zadevni sodnik, ni nepristransko in neodvisno.
- 49 V teh okoliščinah je Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ta vprašanja:
- „1. Ali je treba člen 2, člen 4(3), člen 6(1) in (3) ter člen 19(1), drugi pododstavek, PEU v povezavi s členom 47[, prvi in drugi odstavek, Listine], členom 267, tretji odstavek, PDEU, členom 38 Listine ter členom 7(1) in (2) Direktive [93/13] razlagati tako, da je organ, v katerem zaseda oseba, ki jo je prvič ali naslednjič (na sodišče višje instance) za opravljanje sodniške funkcije imenoval politični organ izvršilne veje oblasti države s totalitarnim, nedemokratičnim, komunističnim sistemom oblasti (državni svet Ljudske republike Poljske) na predlog ministra za pravosodje te države, zlasti zaradi [...] nepreglednosti meril za imenovanje, [...] možnosti razrešitve sodnika kadar koli, [...] tega, da v postopku imenovanja ni bil udeležen organ sodne samouprave niti [...] ustrezni organi javne oblasti, vzpostavljeni na podlagi demokratičnih volitev, kar bi lahko ogrožalo zaupanje, ki ga mora imeti sodstvo v demokratični družbi, neodvisno, nepristransko in ustrezno usposobljeno sodišče v smislu prava Evropske unije?
 2. Ali je za odgovor na [prvo vprašanje] pomembna okoliščina, da je do imenovanja sodnika na naslednje položaje (na sodišča višje instance) lahko prišlo zaradi priznanja ustrezne delovne dobe (senioritete) in na podlagi presoje dela na položaju, na katerega so to osebo vsaj prvič imenovali politični organi iz [prvega vprašanja] in na podlagi [v njem opisanega] postopka [...], kar bi lahko ogrožalo zaupanje, ki ga mora imeti sodstvo v demokratični družbi?
 3. Ali je za odgovor na [prvo vprašanje] pomembna okoliščina, da imenovanje sodnika na naslednje položaje (na sodišča višje instance, razen Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče)) ni bilo pogojeno s sodniško prisego o spoštovanju vrednot demokratične družbe in da je oseba ob prvem imenovanju podala prisego, da bo podprla politični sistem komunistične države in tako imenovano „ljudsko pravno državo“, kar bi lahko ogrožalo zaupanje, ki ga mora imeti sodstvo v demokratični družbi?

4. Ali je treba člen 2, člen 4(3), člen 6(1) in (3) ter člen 19(1), drugi pododstavek, PEU v povezavi s členom 47[, prvi in drugi odstavek,] Listine, členom 267, tretji odstavek, PDEU, členom 38 Listine ter členom 7(1) in (2) Direktive 93/13 razlagati tako, da je organ, v katerem zaseda oseba, ki je bila prvič ali naslednjič (na sodišče višje instance) imenovana za opravljanje funkcije sodnika ob očitni kršitvi ustavnih določb države članice Evropske unije, ker sestava organa (Krajowa Rada Sądownictwa (nacionalni sodni svet)), ki je za kandidata predlagal to osebo, ki je bila nato imenovana za sodnika, ni bila v skladu z ustavo države članice, kar je potrdilo ustavno sodišče države članice Unije in kar bi posledično lahko ogrozilo zaupanje, ki ga mora imeti sodstvo v demokratični družbi, neodvisno, nepristransko in ustrezno usposobljeno sodišče v smislu prava Unije?
5. Ali je treba člen 2, člen 4(3), člen 6(1) in (3) ter člen 19(1), drugi pododstavek, PEU v povezavi s členom 47[, prvi in drugi odstavek,] Listine, členom 267, tretji odstavek, PDEU, členom 38 Listine ter členom 7(1) in (2) Direktive 93/13 razlagati tako, da je organ, v katerem zaseda oseba, ki je bila imenovana za opravljanje sodniške funkcije prvič ali naslednjič (na sodišče višje instance) in ki je bila kot kandidat predlagana za imenovanje na to funkcijo v postopku pred organom za ocenjevanje kandidatov [Krajowa Rada Sądownictwa (nacionalni sodni svet)], če ta postopek ni izpolnjeval meril javnosti in preglednosti pravil za izbiro kandidatov, kar bi lahko ogrozilo zaupanje, ki ga mora imeti sodstvo v demokratični družbi, neodvisno, nepristransko in ustrezno usposobljeno sodišče v smislu prava Unije?
6. Ali je treba člen 19(1), drugi pododstavek, člen 2, člen 4(3) in člen 6(3) PEU v povezavi s členom 47[, prvi in drugi odstavek,] Listine, členom 267, tretji odstavek, PDEU, členom 38 Listine ter členom 7(1) in (2) Direktive 93/13 razlagati tako, da mora zadnjestopenjsko sodišče države članice Evropske unije (Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče)) za zagotavljanje učinkovitega sodnega varstva kot sredstvo za preprečevanje konstantne uporabe nepoštenih pogojev v pogodbah, ki jih sklenejo prodajalci ali ponudniki s potrošniki, po uradni dolžnosti v vsaki fazi postopka presoditi, ali:
 - (a) sodišče, navedeno v [prvem in četrtem vprašanju], izpolnjuje merila neodvisnega, nepristranskega in ustrezno usposobljenega sodišča v smislu prava Unije, ne glede na vpliv presoje meril iz teh točk na vsebino odločbe glede ugotovitve nepoštenosti pogodbenega pogoja, in ali je poleg tega
 - (b) postopek pred sodiščem, navedenim v [prvem in četrtem vprašanju], veljaven[?]
7. Ali je člen 2, člen 6(1) in (3) ter člen 19(1), drugi pododstavek, PEU v povezavi s členom 47[, prvi in drugi odstavek,] Listine, členom 267, tretji odstavek, PDEU, členom 38 Listine ter členom 7(1) in (2) Direktive 93/13 treba razlagati tako, da ustavne določbe države članice [...] [U]nije glede organizacije sodišč ali imenovanja sodnikov, ki onemogočajo presojo, ali imenovanje sodnika učinkuje, lahko preprečujejo ugotovitev, da sodišče ali sodnik, ki v njem zaseda, zaradi okoliščin iz [od prvega do petega vprašanja] ni neodvisen v skladu s pravom Unije?“

Predlog za obravnavo po hitrem postopku in prednostna obravnava

- 50 Predložitveno sodišče je Sodišču predlagalo, naj to zadevo obravnava po hitrem postopku na podlagi člena 105 Poslovnika Sodišča. V utemeljitev tega predloga je navedlo, da je uvedba takega postopka v bistvu utemeljena ne le zaradi presoje pravilnosti izpodbijane sodbe, temveč tudi zaradi potrebe, da se ugotovi zakonitost izpodbijanja ustavnega statusa številnih poljskih sodnikov z vidika prava Unije, in posledično zaradi potrebe, da se ugotovijo narava in učinki odločb, ki so jih

izdali senati, v katerih so ti sodniki sodelovali. Poleg tega naj bi bil tak postopek utemeljen, ker naj bi sodba Sodišča v tej zadevi lahko dopolnila razlago prava Unije, da bi se izognili nasprotju med ustavo in pravom Unije, kot je bilo razloženo v sodbi z dne 19. novembra 2019, A. K. in drugi (Neodvisnost disciplinskega senata vrhovnega sodišča) (C-585/18, C-624/18 in C-625/18, EU:C:2019:982), in odločbah poljskih sodišč, ki so bile izdane na podlagi te sodbe.

- 51 Člen 105(1) Poslovnika določa, da če je treba zadevo zaradi njene narave obravnavati v kar najkrajšem času, lahko predsednik Sodišča na predlog predložitvenega sodišča ali izjemoma po uradni dolžnosti po opredelitvi sodnika poročevalca in generalnega pravobranilca odloči, da se predlog za sprejetje predhodne odločbe obravnava po hitrem postopku.
- 52 V zvezi s tem je treba opozoriti, da je tak hitri postopek postopkovni instrument, namenjen odzivu na položaj izjemne nujnosti. Poleg tega iz sodne prakse Sodišča tudi izhaja, da hitrega postopka ni mogoče uporabiti, kadar je občutljivost in kompleksnost pravnih problemov, ki se pojavljajo v neki zadevi, težko uskladiti z uporabo takega postopka, zlasti kadar očitno ni primerno, da se pisni del postopka pred Sodiščem skrajša (sodba z dne 18. maja 2021, Asociația „Forumul Judecătorilor din România“ in drugi, C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 in C-397/19, EU:C:2021:393, točka 103 ter navedena sodna praksa).
- 53 V obravnavani zadevi je predsednik Sodišča po opredelitvi sodnika poročevalca in generalnega pravobranilca s sklepom z dne 8. maja 2020 predlog, naj se ta zadeva obravnava po hitrem postopku, zavrnil. Čeprav načeloma ni povezave med težavnostjo zadeve in nujnostjo, s katero jo je treba obravnavati, je treba namreč ugotoviti, da je občutljivost in kompleksnost pravnih problemov, ki se pojavljajo v tej zadevi, težko uskladiti z uporabo takega postopka (glej po analogiji sklep predsednika Sodišča z dne 18. oktobra 2017, Weiss in drugi, C-493/17, neobjavljen, EU:C:2017:792, točka 13). Poleg tega je treba opozoriti, da je predložitvena odločba na Sodišče prispela skoraj tri mesece po njeni izdaji, kar kaže na to, da v tem primeru ne gre za izredno nujen primer.
- 54 Kljub temu je predsednik Sodišča ob upoštevanju trditev predložitvenega sodišča 8. maja 2020 v skladu s členom 53(3) Poslovnika odločil, da bo ta zadeva obravnavana prednostno.

Predlog za ponovno odprtje ustnega dela postopka

- 55 Poljska vlada je z vlogo, ki je bila v sodnem tajništvu Sodišča vložena 29. decembra 2021, predlagala ponovno odprtje ustnega dela postopka.
- 56 Ta vlada se je v utemeljitev tega predloga sklicevala na dejstvo, da je Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) z odločbo z dne 13. decembra 2020 razveljavilo odločbo istega sodišča, ki pa je bila izdana v drugi sestavi, zlasti zato, ker ni bilo nobenega jamstva, da je ta sestava spoštovala standard neodvisnosti in nepristranskosti, ki se zahteva od sodišč. Po mnenju navedene vlade vsebina te odločbe in posledice, ki iz nje izhajajo, utrjujejo argumente, ki jih je že predložila Sodišču v obravnavani zadevi, in jih je zato v okviru te zadeve vredno obravnavati.
- 57 V zvezi s tem je treba opozoriti, da lahko Sodišče v skladu s členom 83 Poslovnika po opredelitvi generalnega pravobranilca kadar koli odredi ponovno odprtje ustnega dela postopka, zlasti če meni, da zadeva ni dovolj razjasnjena, ali če stranka po koncu ustnega dela postopka navede novo dejstvo, ki je odločilno za odločitev Sodišča.

- 58 V obravnavani zadevi pa Sodišče po opredelitvi generalnega pravobranilca meni, da ima po pisnem delu postopka in obravnavi pred tem sodiščem vse potrebne elemente za odločanje o tem predlogu za sprejetje predhodne odločbe. Poleg tega opozarja, da predlog za ponovno odprtje ustnega dela postopka, ki ga je predložila poljska vlada, ne razkriva nobenega novega elementa, ki bi lahko vplival na odločitev, ki jo mora tako sprejeti.
- 59 Poljska vlada namreč ne trdi, da odločba Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) z dne 13. decembra 2020 kakor koli vpliva na postopek v glavni stvari. Trdi le, da razlogi, navedeni v tej odločbi, „utrjujejo argumente“, ki jih je že predložila Sodišču v obravnavani zadevi.
- 60 V teh okoliščinah se ponovno odprtje ustnega dela postopka ne odredi.

Dopustnost predloga za sprejetje predhodne odločbe

- 61 Rzecznik Praw Obywatelskich (varuh človekovih pravic, Poljska) trdi, da predlog za sprejetje predhodne odločbe ni dopusten zaradi nepravilnosti pri imenovanju sodnika, ki sestavlja predložitveno sodišče, na sodniško mesto in da je o njegovi neodvisnosti in nepristranskosti mogoče utemeljeno dvomiti.
- 62 V zvezi s tem varuh človekovih pravic na prvem mestu trdi, da v obravnavanem primeru tega sodnika ni mogoče opredeliti za „sodišče“ v smislu prava Unije. Narava in resnost nepravilnosti pri imenovanju sodnika, ki sestavlja predložitveno sodišče, na sodniško mesto naj bi spodkopali učinkovitost postopka imenovanja in posledično povzročili, da je ta sodnik izgubil status sodišča. Te nepravilnosti naj bi bile namreč takšne, da naj navedenega sodnika ne bi bilo mogoče šteti za ustrezno ustanovljeno sodišče, ki izpolnjuje merilo „z zakonom ustanovljenega“ sodišča.
- 63 Varuh človekovih pravic na drugem mestu trdi, da na podlagi presoje vseh pravnih in dejanskih okoliščin v zvezi s postopkom imenovanja sodnika, ki sestavlja predložitveno sodišče, ni mogoče odpraviti vseh utemeljenih dvomov o neodvisnosti in nepristranskosti tega sodnika.
- 64 Zato po mnenju varuha človekovih pravic sodnik, ki sestavlja predložitveno sodišče, ne izpolnjuje dveh bistvenih meril, da bi imel značaj „sodišča“ v smislu člena 267 PDEU, in sicer, da je ustanovljen z zakonom ter da je neodvisen in nepristranski. Neizpolnitev teh zahtev, kumulativno ali posamično, naj bi zadostovala za ugotovitev, da predložitveno sodišče ni pristojno za to, da Sodišču v okviru postopka sodelovanja iz člena 267 PDEU predloži vprašanja za predhodno odločanje.
- 65 Evropska komisija, ki se ne sklicuje na nedopustnost predloga za sprejetje predhodne odločbe, ugotavlja, da je akt o imenovanju sodnika predložitvenega sodišča Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) temeljil na sklepu KRS z dne 28. avgusta 2018. Toda čeprav je bila izvršitev tega sklepa odložena s sklepoma Naczelny Sąd Administracyjny (vrhovno upravno sodišče) z dne 27. septembra in 8. oktobra 2018, naj bi predsednik Republike Poljske tega sodnika kljub temu imenoval na Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče). V teh okoliščinah Komisija meni, da so dvomi glede tega, ali navedeni sodnik izpolnjuje zahtevo po tem, da je „z zakonom predhodno ustanovljeno sodišče“ v skladu s členom 19(1) PEU in členom 47 Listine, dopustni.
- 66 V zvezi s tem je treba najprej opozoriti, da Sodišče v skladu s svojo ustaljeno sodno prakso pri presoji vprašanja, ali je zadevni predložitveni organ „sodišče“ v smislu člena 267 PDEU, ki je izključno vprašanje prava Unije, in torej pri presoji, ali je predlog za sprejetje predhodne odločbe

dopusten, upošteva vse elemente, kot so med drugim zakonska podlaga tega organa, njegova stalnost, obveznost njegove jurisdikcije, kontradiktornost njegovega postopka, njegova uporaba pravnih pravil in njegova neodvisnost (sodbi z dne 21. januarja 2020, Banco de Santander, C-274/14, EU:C:2020:17, točka 51 in navedena sodna praksa, ter z dne 16. novembra 2021, Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim in drugi, od C-748/19 do C-754/19, EU:C:2021:931, točka 42).

- 67 V obravnavani zadevi je predlog za sprejetje predhodne odločbe vložilo Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče), katerega naloga je – ker mora *in limine litis* odločiti o dopustnosti kasacijske pritožbe iz točke 34 te sodbe – da za to na podlagi nacionalnega prava preveri pravilnost sestave senata, ki je izdal izpodbijano sodbo.
- 68 Poleg tega ni sporno, da Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) kot tako izpolnjuje zahteve, na katere je bilo opozorjeno v točki 66 te sodbe. V obravnavani zadevi je po mnenju varuha človekovih pravic sporno vprašanje, ali zadevni sodnik, ki sodi kot sodnik posameznik v sestavi, ki je Sodišču predložila ta predlog za sprejetje predhodne odločbe, izpolnjuje zahteve, ki jih mora izpolnjevati organ, da bi ga bilo mogoče opredeliti za „sodišče“ v smislu člena 267 PDEU.
- 69 Toda če predlog za sprejetje predhodne odločbe vloži nacionalno sodišče, je treba domnevati, da to izpolnjuje zahteve, na katere je bilo opozorjeno v točki 66 te sodbe, ne glede na njegovo konkretno sestavo.
- 70 Iz ustaljene sodne prakse namreč izhaja, da Sodišče v okviru postopka predhodnega odločanja iz člena 267 PDEU glede na razdelitev nalog med njim in nacionalnim sodiščem ni pristojno, da preveri, ali je bila predložitvena odločba sprejeta v skladu z nacionalnimi pravili o organizaciji sodišč in sodnih postopkih. Sodišče je torej vezano na predložitveno odločbo, ki jo izda sodišče države članice, če ni bila razveljavljena v okviru pravnih sredstev, ki so morebiti določena v nacionalnem pravu (sodbi z dne 14. januarja 1982, Reina, 65/81, EU:C:1982:6, točka 7, in z dne 16. novembra 2021, Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim in drugi, od C-748/19 do C-754/19, EU:C:2021:931, točka 44).
- 71 Poleg tega je treba opozoriti, da je bistvo pravosodnega sistema, vzpostavljenega s Pogodbama, postopek predhodnega odločanja, ki je določen v členu 267 PDEU in katerega cilj je z vzpostavitvijo dialoga med dvema sodiščema, in sicer med Sodiščem in sodišči držav članic, zagotoviti enotnost razlage prava Unije, s čimer je tako mogoče zagotoviti njegovo skladnost, polni učinek in avtonomijo ter, nazadnje, posebno naravo prava, uvedenega s Pogodbama (sodba z dne 2. marca 2021, A. B. in drugi (Imenovanje sodnikov vrhovnega sodišča – Pravno sredstvo), C-824/18, EU:C:2021:153, točka 90 in navedena sodna praksa).
- 72 Domnevo iz točke 69 te sodbe je kljub temu mogoče ovreči, če bi pravnomočna sodna odločba nacionalnega ali mednarodnega sodišča vodila do tega, da bi se štel, da sodnik, ki je predložitveno sodišče, nima statusa neodvisnega, nepristranskega in z zakonom ustanovljenega sodišča v smislu člena 19(1), drugi pododstavek, PEU ob upoštevanju člena 47, drugi odstavek, Listine.
- 73 Ker Sodišče v obravnavani zadevi ob koncu ustnega dela postopka ni bilo seznanjeno, da bi bila v zvezi s sodnikom, ki je predložitveno sodišče, sprejeta taka pravnomočna sodna odločba, morebitne nepravilnosti, ki bi lahko vplivale na nacionalni postopek njegovega imenovanja, ne morejo povzročiti nedopustnosti tega predloga za sprejetje predhodne odločbe.

- 74 Poudariti je treba, da domneva, navedena v točki 69 te sodbe, velja le za presojo dopustnosti predlogov za sprejetje predhodne odločbe v okviru člena 267 PDEU. Na podlagi tega ni mogoče sklepati, da je s pogoji za imenovanje sodnikov, ki sestavljajo predložitveno sodišče, nujno omogočeno izpolnjevanje jamstev za dostop do neodvisnega in nepristranskega sodišča, predhodno ustanovljenega z zakonom, v smislu člena 19(1), drugi pododstavek, PEU ali člena 47 Listine.
- 75 Nazadnje je treba pojasniti, kot je generalni pravobranilec poudaril v točki 77 sklepnih predlogov, da bi drugačna presoja od te, ki izhaja iz točk od 68 do 74 te sodbe, lahko veljala v okoliščinah, v katerih bi poleg osebnega položaja sodnika ali sodnikov, ki formalno vložijo predlog na podlagi člena 267 PDEU, drugi dejavniki vplivali na delovanje predložitvenega sodišča, pri katerem ti sodniki izvršujejo svojo funkcijo, in tako posegali v neodvisnost in nepristranskost navedenega sodišča.
- 76 Iz vsega navedenega izhaja, da je predlog za sprejetje predhodne odločbe dopusten.

Vprašanja za predhodno odločanje

Prvih pet vprašanj

Uvodne ugotovitve

- 77 Prvih pet vprašanj se nanaša na razlago člena 2, člena 4(3), člena 6(1) in (3) ter člena 19(1), drugi pododstavek, PEU v povezavi s členom 47, prvi in drugi odstavek, Listine in členom 267, tretji odstavek, PDEU, ter člena 38 Listine in člena 7(1) in (2) Direktive 93/13.
- 78 Vendar je iz obrazložitve predložitvene odločbe razvidno, da se ta vprašanja v bistvu nanašajo na razlago načela neodvisnosti in nepristranskosti sodišč, ki izhaja iz člena 19(1), drugi pododstavek, PEU in člena 47 Listine. Poleg tega je treba ugotoviti, da člen 7(1) in (2) Direktive 93/13 v bistvu določa, da lahko potrošniki preprečijo, da prodajalec ali ponudnik v potrošniških pogodbah še naprej uporablja nepošteno pogoje, zlasti z vložitvijo tožbe pri pristojnem sodišču, in da se zadeva v postopku v glavni stvari nanaša zlasti na priznanje nepoštenosti pogodbenih pogojev.
- 79 V teh okoliščinah je treba prvih pet vprašanj preučiti le glede na člen 19(1), drugi pododstavek, PEU, člen 47 Listine ter člen 7(1) in (2) Direktive 93/13.

Prva tri vprašanja

- 80 Predložitveno sodišče želi s prvimi tremi vprašanji, ki jih je treba obravnavati skupaj, v bistvu izvedeti, ali je treba člen 19(1), drugi pododstavek, PEU, člen 47 Listine ter člen 7(1) in (2) Direktive 93/13 razlagati tako, da nasprotujejo temu, da se sestava sodišča države članice – v kateri sodi sodnik, čigar prvo imenovanje na tako mesto oziroma njegovo poznejše imenovanje na sodišče višje instance izhaja iz odločbe, ki jo je sprejel organ nedemokratične ureditve, ki je veljala v tej državi članici pred njenim pristopom k Uniji, vključno kadar so imenovanja tega sodnika na sodiščih po prenehanju te ureditve temeljila zlasti na senioriteti, ki jo je navedeni

sodnik dosegel v obdobju, v katerem je veljala navedena ureditev, oziroma kadar je izrekel sodniško prisego le, ko ga je organ te ureditve prvič imenoval za sodnika – opredeli za neodvisno in nepristransko sodišče.

- 81 Prva tri vprašanja se nanašajo na tri okoliščine imenovanja FO, ki je eden od treh sodnikov sestave, ki je izdala izpodbijano sodbo, glede katerih nacionalno sodišče meni, da so problematične z vidika določb, navedenih v točki 80 te sodbe.
- 82 Prvič, predložitveno sodišče navaja, da je prvo imenovanje FO na sodniško mesto izvedel državni svet LRP, ki je bil politični organ izvršilne veje oblasti LRP, in sicer na predlog takratnega ministra za pravosodje ter na podlagi uredbe-zakona z dne 6. februarja 1928 o organizaciji splošnih sodišč, ne da bi to imenovanje temeljilo na transparentnih merilih, ne da bi v postopku imenovanja tega sodnika sodeloval samoupravni pravosodni organ ali javni organ, ustanovljen po demokratičnih volitvah, in ne da bi bila zagotovljena neodstavljenost FO.
- 83 Drugič, predložitveno sodišče poudarja, da je bil FO na sodniško mesto na sodiščih višje instance pozneje lahko imenovan na podlagi njegove senioritete, ki jo je dosegel kot sodnik v obdobju, v katerem je na Poljskem veljal komunistični režim, ter na podlagi ocene opravljanja njegove funkcije na sodniškem mestu, na katero je bil imenovan v okviru tega režima.
- 84 Tretjič, predložitveno sodišče navaja, da FO po koncu komunističnega režima v LRP ni izrekel sodniške prisege, temveč je ob svojem prvem imenovanju na sodniško mesto v okviru tega režima prisegel, da bo med drugim varoval politični sistem komunistične države.
- 85 V zvezi s tem je treba takoj navesti, da se postavljena vprašanja nanašajo na okoliščine pred 1. majem 2004, datumom pristopa Republike Poljske k Uniji.
- 86 Opozoriti pa je treba, da je Sodišče pristojno za razlago prava Unije le takrat, kadar se ta razlaga nanaša na uporabo tega prava v novi državi članici od datuma njenega pristopa k Uniji (glej v tem smislu sodbo z dne 10. januarja 2006, Ynos, C-302/04, EU:C:2006:9, točka 36 in navedena sodna praksa).
- 87 Kljub temu je treba navesti, da predmet vprašanja, o katerem mora v obravnavani zadevi predložitveno sodišče odločiti *in limine litis*, ni položaj, ki bi imel vse učinke pred pristopom Republike Poljske k Uniji (glej v tem smislu sodbi z dne 3. septembra 2014, X, C-318/13, EU:C:2014:2133, točka 23, in z dne 6. oktobra 2016, Paoletti in drugi, C-218/15, EU:C:2016:748, točka 41). Zadostuje namreč ugotoviti, da ima FO, čeprav je bil na sodniško mesto imenovan pred tem pristopom, trenutno status sodnika in opravlja funkcije, ki ustrezajo temu statusu.
- 88 Po tej ugotovitvi glede pristojnosti Sodišča je treba opozoriti, da čeprav je organizacija sodstva v državah članicah v njihovi pristojnosti, morajo države članice pri izvajanju te pristojnosti vseeno spoštovati obveznosti, ki zanje izhajajo iz prava Unije (sodba z dne 20. aprila 2021, Republika, C-896/19, EU:C:2021:311, točka 48).
- 89 Kot to določa člen 19(1), drugi pododstavek, PEU, morajo države članice vzpostaviti sistem pravnih sredstev in postopkov, s katerimi se pravnim subjektom zagotovi spoštovanje njihove pravice do učinkovitega sodnega varstva na področjih, ki jih ureja pravo Unije. Načelo učinkovitega sodnega varstva pravic, ki jih imajo pravni subjekti na podlagi prava Unije, na katero se tako nanaša člen 19(1), drugi pododstavek, PEU, pomeni splošno načelo prava Unije, ki izhaja iz skupnih ustavnih tradicij držav članic in je določeno v členih 6 in 13 Evropske konvencije o varstvu

človekovih pravic in temeljnih svoboščin, podpisane 4. novembra 1950 v Rimu (v nadaljevanju: EKČP), ter ki je sedaj potrjeno v členu 47 Listine. Zadnjenavedeno določbo je treba zato pri razlagi navedenega člena 19(1), drugi pododstavek, PEU ustrezno upoštevati (sodba z dne 6. oktobra 2021, W. Ż. (Senat za izredni nadzor in javne zadeve vrhovnega sodišča – Imenovanje), C-487/19, EU:C:2021:798, točka 102 in navedena sodna praksa).

- 90 Kar zadeva stvarno področje uporabe člena 19(1), drugi pododstavek, PEU, se ta določba nanaša na „področja, ki jih ureja pravo Unije“, ne glede na položaj, v katerem države članice izvajajo to pravo, v smislu člena 51(1) Listine (sodba z dne 6. oktobra 2021, W. Ż. (Senat za izredni nadzor in javne zadeve vrhovnega sodišča – Imenovanje), C-487/19, EU:C:2021:798, točka 103 in navedena sodna praksa).
- 91 Na podlagi člena 19(1), drugi pododstavek, PEU mora tako vsaka država članica med drugim zagotoviti, da organi, ki kot „sodišče“ v smislu, ki ga opredeljuje pravo Unije, spadajo v njen sistem pravnih sredstev na področjih, ki jih ureja pravo Unije, in ki lahko torej v tej vlogi odločajo o uporabi ali razlagi prava Unije, izpolnjujejo zahteve po učinkovitem sodnem varstvu (sodba z dne 6. oktobra 2021, W. Ż. (Senat za izredni nadzor in javne zadeve vrhovnega sodišča – Imenovanje), C-487/19, EU:C:2021:798, točka 104 in navedena sodna praksa).
- 92 V obravnavani zadevi ni sporno, da poljsko splošno sodišče, kakršno je Sąd Apelacyjny we Wrocławiu (višje sodišče v Wrocławu), ki je bilo tako kot v okoliščinah iz postopka v glavni stvari pozvano, naj odloči o vprašanih v zvezi z uporabo in razlago določb prava Unije, in sicer določb Direktive 93/13, kot „sodišče“ v smislu tega prava spada v poljski sistem pravnih sredstev na „področjih, ki jih ureja pravo Unije“ v smislu člena 19(1), drugi pododstavek, PEU, tako da mora izpolnjevati zahteve glede učinkovitega sodnega varstva.
- 93 Za zagotovitev, da lahko tako sodišče poskrbi za učinkovito sodno varstvo, ki se tako zahteva na podlagi člena 19(1), drugi pododstavek, PEU, je ohranitev njegove neodvisnosti in nepristranskosti bistvena, kot to potrjuje člen 47, drugi odstavek, Listine, v katerem je med zahtevami, povezanimi s temeljno pravico do učinkovitega pravnega sredstva, naveden dostop do „neodvisnega“ sodišča (sodba z dne 16. novembra 2021, Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim in drugi, od C-748/19 do C-754/19, EU:C:2021:931, točka 65 in navedena sodna praksa).
- 94 Kot je Sodišče že večkrat poudarilo, je ta zahteva po neodvisnosti in nepristranskosti sodišč, ki je neločljivo povezana z nalogo sojenja, del bistvene vsebine pravice do učinkovitega sodnega varstva in temeljne pravice do poštenega sojenja, ki ima poglaviten pomen kot garant varstva vseh pravic, ki jih imajo pravni subjekti na podlagi prava Unije, in ohranitve skupnih vrednot držav članic, ki so navedene v členu 2 PEU, zlasti vrednote pravne države (sodba z dne 16. novembra 2021, Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim in drugi, od C-748/19 do C-754/19, EU:C:2021:931, točka 66 in navedena sodna praksa).
- 95 V skladu z ustaljeno sodno prakso morajo za jamstvi neodvisnosti in nepristranskosti, ki se zahtevata na podlagi prava Unije, obstajati pravila, ki se nanašajo zlasti na sestavo organa, na imenovanje, trajanje funkcije in razloge za vzdržanje, izločitev in razrešitev njegovih članov, ter na podlagi katerih je mogoče odstraniti vsak legitimen dvom pri pravnih subjektih o zaščiti tega organa pred zunanjimi dejavniki in o njegovi nevtralnosti glede nasprotujočih si interesov (sodba z dne 16. novembra 2021, Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim in drugi, od C-748/19 do C-754/19, EU:C:2021:931, točka 67 in navedena sodna praksa).

- 96 V zvezi s tem je pomembno, da sodniki niso izpostavljeni zunanjim posegom ali pritiskom, ki bi lahko ogrozili njihovo neodvisnost in njihovo nepristranskost. Pravila, ki se uporabljajo za status sodnikov in opravljanje njihove sodniške funkcije, morajo zlasti omogočiti, da niso izključeni zgolj vsakršni neposredni vplivi v obliki navodil, ampak tudi oblike bolj posrednega vplivanja, ki lahko usmerjajo odločitve zadevnih sodnikov, ter da se tako prepreči neobstoj vtisa, da so ti sodniki neodvisni in nepristranski, kar bi lahko omajalo zaupanje, ki ga mora v demokratični družbi in v pravni državi pri pravnih subjektih zbudati pravosodje (sodba z dne 16. novembra 2021, Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim in drugi, od C-748/19 do C-754/19, EU:C:2021:931, točka 69 in navedena sodna praksa).
- 97 Zato je nujno, da vsebinski pogoji in postopkovna pravila, ki veljajo za sprejetje odločitev o imenovanju sodnikov, pri pravnih subjektih ne morejo ustvariti legitimnih dvomov v zvezi z zaščito zadevnih sodnikov pred zunanjimi dejavniki in njihovo nevtralnostjo v razmerju do nasprotujočih si interesov po imenovanju zadevnih oseb. Za to je zlasti pomembno, da so ti pogoji in pravila oblikovani tako, da izpolnjujejo zahteve, na katere je bilo opozorjeno v prejšnji točki te sodbe (glej v tem smislu sodbo z dne 20. aprila 2021, Repubblica, C-896/19, EU:C:2021:311, točka 57 in navedena sodna praksa).
- 98 Zahteve, na katere je bilo opozorjeno v točkah od 94 do 97 te sodbe, veljajo zlasti za sodišče, ki je v skladu s pravom države članice pristojno, da na podlagi člena 7(1) in (2) Direktive 93/13 odredi, da prodajalec ali ponudnik preneha uporabljati nepošteno pogoje v potrošniških pogodbah. Zadnjenavedena določba namreč potrjuje pravico do učinkovitega pravnega sredstva, ki jo imajo potrošniki, ki menijo, da so jim takšni pogoji povzročili škodo.
- 99 Poleg tega tožeče stranke v postopku v glavni stvari zahtevajo povračilo škode, ki naj bi jo utrpele zaradi pogojev, navedenih v točki 31 te sodbe, ki so po njihovem mnenju nepoštene v smislu te direktive. Ta spor torej ustreza položaju, ki ga ureja pravo Unije, zato se lahko te tožeče stranke utemeljeno sklicujejo na pravico do učinkovitega sodnega varstva, ki jim jo zagotavlja člen 47 Listine (glej v tem smislu sodbo z dne 19. novembra 2019, A. K. in drugi (Neodvisnost disciplinskega senata vrhovnega sodišča), C-585/18, C-624/18 in C-625/18, EU:C:2019:982, točka 81).
- 100 Predložitveno sodišče se s prvimi tremi vprašanji sprašuje, ali okoliščine pred pristopom Republike Poljske k Uniji, ki so navedene v točkah od 82 do 84 te sodbe, vplivajo na neodvisnost in nepristranskost sodnika, ki je trenutno v sestavi sodišča.
- 101 Tak vpliv pa bi bilo mogoče ugotoviti le, če bi bila dokazana povezava med nacionalnimi pravili, v okviru katerih so te okoliščine nastale, in sedanjim nastankom legitimnih in resnih dvomov pri pravnih subjektih glede neodvisnosti in nepristranskosti zadevnega sodnika.
- 102 Predložitveno sodišče svoje dvome v zvezi s tem opira zgolj na preudarek, da sodniki, ki so jih imenovali organi nekdanje nedemokratične poljske ureditve, niso „neodvisni“, ker so jih imenovali ti organi, ker so del svoje senioritete dosegli v obdobju, v katerem je veljala ta ureditev, in ker so sodniško prisego izrekli le v tem obdobju.
- 103 Dodaja, da so bili po koncu komunističnega režima LRP sicer izvedeni nekateri ukrepi lustracije, vendar je demokratični ustavni red, ki je sledil temu komunističnemu režimu, dopuščal, da lahko sodniki, ki so jih imenovali organi tega režima, načeloma ohranijo svojo funkcijo, kar je poljska vlada potrdila na obravnavi pred Sodiščem. Tako se prva tri vprašanja nanašajo na položaj sodnikov, ki so ohranili svoje delovno mesto po koncu nedemokratične ureditve LRP.

- 104 V zvezi s tem je treba opozoriti, da je morala Republika Poljska za pristop k Uniji izpolnjevati merila, ki veljajo za države kandidatke za pristop, kakršna je določil Evropski svet v Københavnu 21. in 22. junija 1993. Ta merila zlasti zahtevajo, da država kandidatka zagotovi „stabilnost institucij, ki so jamstvo za demokracijo, pravno državo, človekove pravice ter spoštovanje in varstvo manjšin.“ Člen 49 PEU, ki določa možnost vseh evropskih držav, da zaprosijo za članstvo v Uniji, prav tako določa, da Unija združuje države, ki so svobodno in prostovoljno pristopile k skupnim vrednotam – ki jih vsebuje člen 2 PEU, med katerimi je vrednota pravne države – ter ki te vrednote spoštujejo in si prizadevajo za njihovo spodbujanje (glej v tem smislu sodbo z dne 20. aprila 2021, Republika, C-896/19, EU:C:2021:311, točka 61). Tako se je ob pristopu Republike Poljske k Uniji štelo, da je njen pravosodni sistem načeloma skladen s pravom Unije.
- 105 Predložitveno sodišče pa v okviru, na katerega je bilo opozorjeno v točkah 103 in 104 te sodbe, ni predložilo nobenega elementa, ki bi pokazal, zakaj so okoliščine prvega imenovanja sodnika pred koncem nedemokratske ureditve LRP, ki je po koncu te ureditve ohranil svoj položaj, takšne, da pri pravnih subjektih vzbujajo legitimne in resne dvome o neodvisnosti in nepristranskosti tega sodnika pri opravljanju njegove sodne funkcije.
- 106 Natančneje, iz predložitvene odločbe ni razvidna nobena jasna in konkretna razlaga o tem, zakaj naj bi te okoliščine prvega imenovanja takega sodnika lahko omogočile, da bi katera koli oseba, institucija ali organ zdaj imeli nanj neprimeren vpliv.
- 107 Iz teh elementov izhaja, da ni mogoče šteti, da lahko okoliščine prvega imenovanja sodnika na tako funkcijo v obdobju, v katerem je veljala nedemokratska ureditev LRP, kakor so bile opredeljene v točkah od 82 do 84 te sodbe, kot take pri pravnih subjektih vzbudijo legitimne in resne dvome o neodvisnosti in nepristranskosti tega sodnika pri opravljanju njegove poznejše sodne funkcije.
- 108 Ob upoštevanju vseh navedenih preudarkov je treba na prva tri vprašanja odgovoriti, da je treba člen 19(1), drugi pododstavek, PEU, člen 47 Listine ter člen 7(1) in (2) Direktive 93/13 razlagati tako, da okoliščina – da prvo imenovanje sodnika v državi članici na tako mesto oziroma njegovo poznejše imenovanje na sodišče višje instance izhaja iz odločbe, ki jo je sprejel organ nedemokratske ureditve, ki je veljala v tej državi članici pred njenim pristopom k Uniji, vključno kadar so imenovanja tega sodnika na sodiščih po prenehanju te ureditve temeljila zlasti na senioriteti, ki jo je navedeni sodnik dosegel v obdobju, v katerem je veljala navedena ureditev, oziroma kadar je izrekel sodniško prisego le, ko ga je organ te ureditve prvič imenoval za sodnika – kot taka pri pravnih subjektih ne more vzbujati legitimnih in resnih dvomov o neodvisnosti in nepristranskosti tega sodnika in zato prav tako ne more vzbujati pomislekov glede statusa sestave, v kateri sodi, kot neodvisnega in nepristranskega ter z zakonom predhodno ustanovljenega sodišča.

Četrto in peto vprašanje

- 109 Predložitveno sodišče želi s četrtim in petim vprašanjem v bistvu izvedeti, ali je treba člen 19(1), drugi pododstavek, PEU, člen 47 Listine ter člen 7(1) in (2) Direktive 93/13 razlagati tako, da nasprotujejo temu, da se sestava sodišča države članice – v kateri sodi sodnik, ki je bil prvič imenovan na sodniško mesto oziroma pozneje imenovan na sodišče višje instance bodisi po tem, ko ga je organ, ki je bil sestavljen na podlagi zakonodajnih določb, ki jih je ustavno sodišče te države članice pozneje razglasilo za protiustavne, izbral kot kandidata za sodniško mesto, bodisi po tem, ko ga je kot kandidata za sodniško mesto izbral organ, katerega sestava je bila ustrezna,

vendar po postopku, ki ni bil niti transparenten niti javen ter zoper katerega ni bilo mogoče vložiti pravnega sredstva pred sodiščem – opredeli za neodvisno in nepristransko ter z zakonom predhodno ustanovljeno sodišče.

- 110 V zvezi s prvo okoliščino predložitveno sodišče navaja, da je Trybunał Konstytucyjny (ustavno sodišče) v sodbi z dne 20. junija 2017 med drugim ugotovilo neskladnost člena 13(3) zakona z dne 12. maja 2011 o KRS – ki se razlaga tako, da je mandat članov KRS, izbranih med sodniki splošnih sodišč, individualne narave – s členom 187(3) ustave, ki določa, da mandat izvoljenih članov KRS traja štiri leta. V teh okoliščinah se predložitveno sodišče v bistvu sprašuje, ali dejstvo, da sta bila dva člana senata, ki je izdal izpodbijano sodbo, na funkcijo sodnika pri Sąd Apelacyjny we Wrocławiu (višje sodišče v Wrocławu) imenovana na podlagi sklepov, ki jih je sprejel KRS v sestavi, ki je za večino njegovih članov izhajala iz zakonodajnih določb, ki jih je Trybunał Konstytucyjny (ustavno sodišče) pozneje razglasilo za protiustavne, vpliva na neodvisnost teh sodnikov.
- 111 V zvezi z drugo okoliščino predložitveno sodišče poudarja, da so bili v obdobju takoj po koncu komunističnega režima v LRP sodniki, ki so bili imenovani v okviru tega režima, na sodniška mesta na sodiščih višje instance imenovani po postopku pred novoustanovljenim KRS, ki pa ni bil niti transparenten niti javen, niti ni bilo zoper sklepe KRS do leta 2007 mogoče vložiti pravnega sredstva pred sodiščem. Ob upoštevanju teh elementov se predložitveno sodišče sprašuje, ali lahko dejstvo, da je bil član senata, ki je izdal izpodbijano sodbo, na Sąd Apelacyjny we Wrocławiu (višje sodišče v Wrocławu) imenovan v tem obdobju, ustvari dvom o njegovi neodvisnosti.
- 112 V zvezi s tem je treba navesti, da je sodna praksa Sodišča, na katero je bilo opozorjeno v točkah od 89 do 97 te sodbe, upoštevna tudi za preučitev četrtega in petega vprašanja.
- 113 Poleg tega je Sodišče že razsodilo, da so jamstva za dostop do neodvisnega, nepristranskega in z zakonom predhodno ustanovljenega sodišča, zlasti tista, ki opredeljujejo pojem in sestavo tega sodišča, temelj pravice do poštenega sojenja. Preveritev, ali organ glede na svojo sestavo pomeni tako sodišče, če se v zvezi s tem pojavi resen dvom, je potrebna za zaupanje, ki ga morajo sodišča demokratične družbe vzbujati pri pravnem subjektu (glej v tem smislu sodbo z dne 26. marca 2020, preveritev Simpson/Svet in HG/Komisija, C-542/18 RX-II in C-543/18 RX-II, EU:C:2020:232, točka 57 in navedena sodna praksa).
- 114 Ob upoštevanju okoliščin imenovanja zadevnih sodnikov se tako postavlja vprašanje, ali je mogoče šteti, da ti sodniki predstavljajo „neodvisno, nepristransko in z zakonom predhodno ustanovljeno sodišče v smislu prava Unije“.
- 115 V zvezi s tem pojmom iz člena 47, drugi odstavek, prvi stavek, Listine, ki v bistvu – kot je bilo že opozorjeno v točki 89 te sodbe – odraža splošno načelo prava Unije, in sicer načelo učinkovitega sodnega varstva, na katero se nanaša tudi člen 19(1), drugi pododstavek, PEU, izhaja, da ima vsakdo pravico, da o njegovi zadevi pravično, javno in v razumnem roku odloča neodvisno, nepristransko in z zakonom predhodno ustanovljeno sodišče (sodba z dne 6. oktobra 2021, W. Ž. (Senat za izredni nadzor in javne zadeve vrhovnega sodišča – Imenovanje), C-487/19, EU:C:2021:798, točka 122).
- 116 Ker poleg tega Listina določa pravice, ki ustrezajo pravicam, ki jih zagotavlja EKČP, je namen člena 52(3) Listine zagotoviti potrebno usklajenost med pravicami iz Listine in ustreznimi pravicami, zagotovljenimi z EKČP, ne da bi to posegalo v avtonomijo prava Unije. V skladu s Pojasnili k Listini o temeljnih pravicah (UL 2007, C 303, str. 17) člen 47, drugi odstavek, Listine

ustreza členu 6(1) EKČP. Sodišče mora zato paziti, da se z razlago člena 47, drugi odstavek, Listine, ki jo poda, zagotovi raven varstva, s katero ni kršena raven varstva, zagotovljena v členu 6(1) EKČP, kot ga razlaga ESČP (sodba z dne 6. oktobra 2021, W. Ž. (Senat za izredni nadzor in javne zadeve vrhovnega sodišča – Imenovanje), C-487/19, EU:C:2021:798, točka 123).

- 117 V zvezi s tem je ESČP zlasti poudarilo, da je pravica do „z zakonom ustanovljenega sodišča“, zagotovljena s členom 6(1) EKČP, čeprav je samostojna pravica, še zelo tesno povezana z jamstvom „neodvisnosti“ in „nepriustranskosti“ v smislu te določbe. Tako je ESČP v sodbi z dne 1. decembra 2020, Guðmundur Andri Ástráðsson proti Islandiji (CE:ECHR:2020:1201JUD002637418, točki 231 in 233), med drugim presodilo, da je institucionalnim zahtevam iz člena 6(1) EKČP, čeprav ima vsaka od njih natančen cilj, zaradi katerih gre za ločena jamstva za pošteno sojenje, skupno, da so namenjene spoštovanju temeljnih načel, in sicer vladavine prava in delitve oblasti, pri čemer je v zvezi s tem pojasnilo, da je jedro vsake od teh zahtev nujnost ohranitve zaupanja, ki ga mora sodna oblast vzbujati pri pravnem subjektu, in neodvisnost te oblasti v razmerju do preostalih oblasti (sodba z dne 6. oktobra 2021, W. Ž. (Senat za izredni nadzor in javne zadeve vrhovnega sodišča – Imenovanje), C-487/19, EU:C:2021:798, točka 124).
- 118 Natančneje, v skladu z načelom delitve oblasti, ki je značilno za delovanje pravne države, mora biti med drugim zagotovljena neodvisnost sodišč od zakonodajne in izvršilne veje oblasti (glej v tem smislu sodbo z dne 16. novembra 2021, Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim in drugi, od C-748/19 do C-754/19, EU:C:2021:931, točka 68 in navedena sodna praksa).
- 119 Kot je bilo opozorjeno v točkah 95 in 96 te sodbe, morajo glede na zahteve po neodvisnosti in nepristranskosti obstajati pravila, med katerimi so zlasti pravila v zvezi s sestavo organa in imenovanjem njegovih članov, na podlagi katerih je mogoče odstraniti vsak legitim dvom pri pravnih subjektih o zaščiti navedenega organa pred zunanji dejavniki in o njegovi nevtralnosti glede nasprotujočih si interesov (sodba z dne 6. oktobra 2021, W. Ž. (Senat za izredni nadzor in javne zadeve vrhovnega sodišča – Imenovanje), C-487/19, EU:C:2021:798, točka 128).
- 120 Natančneje v zvezi s postopkom imenovanja sodnikov, ESČP je v sodbi z dne 1. decembra 2020, Guðmundur Andri Ástráðsson proti Islandiji (CE:ECHR:2020:1201JUD002637418, točki 227 in 232), tudi navedlo, da je glede na bistvene posledice, ki jih ima navedeni postopek za pravilno delovanje in legitimnost sodne oblasti v demokratični državi, v kateri velja vladavina prava, tak postopek nujno neločljiv element pojma „z zakonom ustanovljeno sodišče“ v smislu člena 6(1) EKČP, pri čemer je pojasnilo, da se neodvisnost sodišča v smislu te določbe presoja zlasti glede na način, na katerega so bili imenovani njegovi člani (sodba z dne 6. oktobra 2021, W. Ž. (Senat za izredni nadzor in javne zadeve vrhovnega sodišča – Imenovanje), C-487/19, EU:C:2021:798, točka 125).
- 121 Poleg tega je Sodišče v točki 73 sodbe z dne 26. marca 2020, preveritev Simpson/Svet in HG/Komisija (C-542/18 RX-II in C-543/18 RX-II, EU:C:2020:232), ob sklicevanju na ustaljeno sodno prakso ESČP v zvezi s tem opozorilo, da je namen uvedbe izraza „z zakonom ustanovljeno“ v členu 6(1), prvi stavek, EKČP preprečiti, da bi bila organizacija sodnega sistema prepuščena prosti presoji izvršilne oblasti, in zagotoviti, da je to področje urejeno z zakonom, ki ga je sprejela zakonodajna oblast, v skladu s pravili, ki urejajo izvajanje njene pristojnosti. Ta izraz odraža zlasti načelo pravne države in se ne nanaša samo na pravno podlago obstoja sodišča, temveč tudi na sestavo sodišča v posamezni zadevi ter na vse druge določbe nacionalnega prava, katerih neupoštevanje pomeni, da eden ali več sodnikov nepravilno sodeluje pri obravnavi zadeve, kar

vključuje zlasti določbe glede neodvisnosti in nepristranskosti članov zadevnega sodišča (sodba z dne 6. oktobra 2021, *W. Ż. (Senat za izredni nadzor in javne zadeve vrhovnega sodišča – Imenovanje)*, C-487/19, EU:C:2021:798, točka 129).

- 122 Sodišče je tako razsodilo, da nepravilnost, storjena pri imenovanju sodnikov v zadevnem pravosodnem sistemu, pomeni kršitev zahteve po tem, da je sodišče ustanovljeno z zakonom, zlasti če je ta nepravilnost po naravi in teži taka, da ustvarja dejansko nevarnost, da lahko druge veje oblasti, zlasti izvršilna, izvajajo neupravičeno diskrecijsko pravico, ki ogroža integriteto rezultata, do katerega pripelje postopek imenovanja, in ki tako pri pravnih subjektih vzbuja upravičen dvom o neodvisnosti in nepristranskosti enega ali več zadevnih sodnikov, kar se zgodi, kadar gre za temeljna pravila, ki so sestavni del vzpostavitve in delovanja tega sodnega sistema (sodba z dne 6. oktobra 2021, *W. Ż. (Senat za izredni nadzor in javne zadeve vrhovnega sodišča – Imenovanje)*, C-487/19, EU:C:2021:798, točka 130 in navedena sodna praksa).
- 123 Iz te sodne prakse izhaja, da vsaka napaka, do katere lahko pride v postopku imenovanja sodnika, ne more vzbuditi dvoma o neodvisnosti in nepristranskosti tega sodnika in posledično o statusu sestave, v kateri sodi, kot „neodvisno, nepristransko in z zakonom predhodno ustanovljeno sodišče“ v smislu prava Unije.
- 124 V obravnavani zadevi predložitveno sodišče, kot je navedeno v točki 112 te sodbe, izraža dvome o tem, ali je mogoče šteti, da senat, ki je izdal izpodbijano sodbo, glede na člane, ki ga sestavljajo, ustreza statusu „neodvisnega, nepristranskega in z zakonom predhodno ustanovljenega sodišča“.
- 125 V zvezi s prvim položajem, ki ga je navedlo predložitveno sodišče, iz točke 110 te sodbe, in sicer, da so bili nekateri člani sodišča države članice na to sodišče imenovani na podlagi sklepov, ki jih je sprejel organ v sestavi, ki je izhajala iz zakonodajnih določb, ki jih je ustavno sodišče te države članice pozneje razglasilo za protiustavne, je treba poudariti, da je iz predloga za sprejetje predhodne odločbe razvidno, da se Trybunał Konstytucyjny (ustavno sodišče) v tej zadevi s sodbo z dne 20. junija 2017 ni izreklo o neodvisnosti KRS. Zakonodajne določbe, ki so bile z navedeno sodbo razglašene za protiustavne, so se v bistvu nanašale na individualno naravo mandata članov KRS in na pravila razdelitve, na podlagi katerih so bili ti člani na poljskih sodiščih izbrani.
- 126 V teh okoliščinah razglasitev protiustavnosti zakonskih določb, na podlagi katerih je bil KRS takrat sestavljen, iz točke 110 te sodbe kot taka ne more povzročiti pomislekov o neodvisnosti tega organa in zato prav tako ne more pri pravnih subjektih vzbujati dvomov o neodvisnosti zadevnih sodnikov glede na zunanje elemente.
- 127 Ravno v tem se obravnavana zadeva razlikuje od tistih, v katerih sta bili izdani sodbi z dne 19. novembra 2019, *A. K. in drugi (Neodvisnost disciplinskega senata vrhovnega sodišča)* (C-585/18, C-624/18 in C-625/18, EU:C:2019:982), in z dne 15. julija 2021, *Komisija/Poljska (Disciplinska ureditev za sodnike)* (C-791/19, EU:C:2021:596). Za razliko od zakonodajnih določb, na podlagi katerih je bil sestavljen KRS, katerega sklepi so pripeljali do imenovanja sodnikov iz postopka v glavni stvari, je bil z zakonodajo – za katero se je šlo v zadevah, v katerih sta bili izdani ti sodbi – na podlagi katere je bila sestava KRS spremenjena, vpliv zakonodajne in izvršilne veje oblasti na izbor članov KRS namreč okrepljen na način, ki je lahko pri pravnih subjektih vzbujal legitimne in resne dvome glede neodvisnosti KRS v navedenih zadevah in glede njegove vloge v postopkih imenovanja sodnikov, na katere sta se ti zadevi nanašali, ter posledično glede njihove neodvisnosti in neodvisnosti sodišča, na katerem sodijo.

- 128 Zadnjenavedeno ugotovitev je potrdilo tudi ESČP, ki je razsodilo, da sta na postopek imenovanja članov Izba Dyscyplinarna (disciplinski senat) Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) na predlog KRS, ki je bil sestavljen na podlagi zakonodaje, za katero je šlo v zadevah, v katerih sta bili izdani sodbi, navedeni v prejšnji točki, neupravičeno vplivali zakonodajna in izvršilna veja oblasti, kar je že kot tako nezdržljivo s členom 6(1) EKČP (glej v tem smislu sodbo ESČP z dne 22. julija 2021, Reczkowicz proti Poljski, EC:ECHR:2021:0722JUD004344719, točka 276).
- 129 Poleg tega predložitveno sodišče ni predložilo nobenih konkretnih elementov, s katerimi bi bilo mogoče utemeljiti obstoj legitimnih in resnih dvomov pri pravnih subjektih glede neodvisnosti in nepristranskosti zadevnih sodnikov, ki bi izhajali iz dejstva, da je Trybunał Konstytucyjny (ustavno sodišče) zakonske določbe, na podlagi katerih je bil sestavljen KRS, ki je sodeloval v postopku, ki je pripeljal do imenovanja navedenih sodnikov, razglasilo za protiustavne.
- 130 Enaka ugotovitev velja za drugi položaj, ki ga je navedlo predložitveno sodišče, iz točke 111 te sodbe, in sicer, da je enega od članov sodišča države članice kot kandidata za sodniško mesto izbral organ, za katerega se šteje, da je bil sicer pravilno sestavljen, vendar po postopku, ki takrat ni bil niti transparenten niti javen ter zoper katerega ni bilo mogoče vložiti pravnega sredstva pred sodiščem. Iz predložitvene odločbe namreč ne izhaja, da KRS v sestavi po koncu nedemokratične ureditve LRP ni bil neodvisen od izvršilne in zakonodajne veje oblasti.
- 131 V tem okviru ni mogoče šteti, da je z okoliščinami, ki jih je predložitveno sodišče navedlo v četrtem in petem vprašanju za predhodno odločanje, iz točk 110 in 111 te sodbe, mogoče dokazati kršitev temeljnih pravil, ki veljajo na področju imenovanja sodnikov, v smislu sodne prakse, na katero je bilo opozorjeno v točki 122 te sodbe.
- 132 Ob upoštevanju navedenih preudarkov je treba na četrto in peto vprašanje odgovoriti, da je treba člen 19(1), drugi pododstavek, PEU, člen 47 Listine ter člen 7(1) in (2) Direktive 93/13 razlagati tako, da ne nasprotujejo temu, da se sestava sodišča države članice – v kateri sodi sodnik, ki je bil prvič imenovan na sodniško mesto oziroma pozneje imenovan na sodišče višje instance bodisi po tem, ko ga je organ, ki je bil sestavljen na podlagi zakonodajnih določb, ki jih je ustavno sodišče te države članice pozneje razglasilo za protiustavne, izbral kot kandidata za sodniško mesto, bodisi po tem, ko ga je kot kandidata za sodniško mesto izbral organ, katerega sestava je bila ustrezna, vendar po postopku, ki ni bil niti transparenten niti javen ter zoper katerega ni bilo mogoče vložiti pravnega sredstva pred sodiščem – opredeli za neodvisno in nepristransko ter z zakonom predhodno ustanovljeno sodišče, ker take nepravilnosti po naravi in teži niso take, da bi ustvarjale dejansko nevarnost, da bi druge veje oblasti, zlasti izvršilna, lahko izvajale neupravičeno diskrecijsko pravico, ki bi ogrožala integriteto rezultata, do katerega pripelje postopek imenovanja, in tako pri pravnih subjektih vzbujale resne in legitimne dvome o neodvisnosti in nepristranskosti zadevnega sodnika.

Šesto in sedmo vprašanje

- 133 Ob upoštevanju odgovorov na prvih pet vprašanj na šesto in sedmo vprašanje ni treba odgovoriti.

Stroški

- 134 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (veliki senat) razsodilo:

- 1. Člen 19(1), drugi pododstavek, PEU, člen 47 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah ter člen 7(1) in (2) Direktive Sveta 93/13/EGS z dne 5. aprila 1993 o nepoštenih pogojih v potrošniških pogodbah je treba razlagati tako, da okoliščina – da prvo imenovanje sodnika v državi članici na tako mesto oziroma njegovo poznejše imenovanje na sodišče višje instance izhaja iz odločbe, ki jo je sprejel organ nedemokratske ureditve, ki je veljala v tej državi članici pred njenim pristopom k Evropski uniji, vključno kadar so imenovanja tega sodnika na sodiščih po prenehanju te ureditve temeljila zlasti na senioriteti, ki jo je navedeni sodnik dosegel v obdobju, v katerem je veljala navedena ureditev, oziroma kadar je izrekel sodniško prisego le, ko ga je organ te ureditve prvič imenoval za sodnika – kot taka pri pravnih subjektih ne more vzbujati legitimnih in resnih dvomov o neodvisnosti in nepristranskosti tega sodnika in zato prav tako ne more vzbujati pomislekov glede statusa sestave, v kateri sodi, kot neodvisnega in nepristranskega ter z zakonom predhodno ustanovljenega sodišča.**
- 2. Člen 19(1), drugi pododstavek, PEU, člen 47 Listine o temeljnih pravicah ter člen 7(1) in (2) Direktive 93/13 je treba razlagati tako, da ne nasprotujejo temu, da se sestava sodišča države članice – v kateri sodi sodnik, ki je bil prvič imenovan na sodniško mesto oziroma pozneje imenovan na sodišče višje instance bodisi po tem, ko ga je organ, ki je bil sestavljen na podlagi zakonodajnih določb, ki jih je ustavno sodišče te države članice pozneje razglasilo za protiustavne, izbral kot kandidata za sodniško mesto, bodisi po tem, ko ga je kot kandidata za sodniško mesto izbral organ, katerega sestava je bila ustrezna, vendar po postopku, ki ni bil niti transparenten niti javen ter zoper katerega ni bilo mogoče vložiti pravnega sredstva pred sodiščem – opredeli za neodvisno in nepristransko ter z zakonom predhodno ustanovljeno sodišče, ker take nepravilnosti po naravi in teži niso take, da bi ustvarjale dejansko nevarnost, da bi druge veje oblasti, zlasti izvršilna, lahko izvajale neupravičeno diskrecijsko pravico, ki bi ogrožala integriteto rezultata, do katerega pripelje postopek imenovanja, in tako pri pravnih subjektih vzbujale resne in legitimne dvome o neodvisnosti in nepristranskosti zadevnega sodnika.**

Podpisi